

meisje, moeilijk te ontwarren gevallen van moord of zelfmoord, het uiterlijk der schotopeningen, de pathologische roes, de wijze van handelen bij het gerechtelijk onderzoek van in gesloten inrichtingen opgenomen verdachten, de narcosedood bij zwangeren en bij de bevalling, verschillende vergiftigingen, onderzoekingen bij opgravingen, de gevolgen van het in werking stellen van de moderne berechting van jeugdige misdadigers, enz. zijn alle de aandacht waard van den gerechtelijk geneeskundige. Voor den vakman is ook dit deel evenals de vorige onmisbaar.

J. P. L. HULST.

Dr. HANNES ALEXANDER (Agra) und Dr. G. BAER (München). *Praktisches Lehrbuch der Tuberculose*. Uitg. JOHANN AMBROSIOUS BARTH. Leipzig. 1931. Prijs ing. 36 M.; geb. 39 M.

Mogen beide schrijvers met voldoening terugzien op hun volbrachte taak. Een zeer goed boek, kort, zakelijk, Duitsch in hart en nieren, Amerikaansch van opzet. Veel gezegd met weinig woorden. Voor jongeren moeilijker te waardeeren dan voor meer ervarenen, die er meer perspectief in zien. Het eerste gedeelte van dit nog geen 400 bladzijden beslaande boek, behandelt den tuberkelbacil, wegen van infectie, statistiek, de longtuberculose (het werk van ALEXANDER). Het tweede gedeelte is het werk van BAER: tuberculose-bestrijding, voor- en nazorg. In het derde deel worden de extra-pulmonaire aandoeningen besproken. Een voordeel is het ontbreken van vermoeiende literatuuraanhalingen, belangrijke werken zijn vermeld. Verder keurige uitvoering met zeer goede afbeeldingen van Röntgenphoto's. Een groot gedeelte is gewijd aan de „moderne" onderzoekings- en behandelingsmethodes, Röntgenwerk, bloedonderzoek, pneumothorax en colapstherapie. Hoe zal een boek er over 25 jaar uitzien? De pneumothorax is van 1884, iets later de oleothorax (ook van FORLANINI), de bezinkingssnelheid der chromocyten dateert van 1898, de „linksverschuiving" der leucocyten van 1904 (ARNETH). De phrenico-exairesis van 1911. Een herleving van werk van 20 tot bijna 50 jaar geleden, gepreciseerd, verbeterd, her-ontdekt. Intusschen blijft het werk van LAENNEC in volle waarde bestaan. En toch, wanneer men ALEXANDER'S boek leest, is het alles nieuw, behoorlijk gezift, volkomen up-to-date, een aanwinst om te bezitten.

Ook het gedeelte door BAER bewerkt is alleszins het lezen waard; zeer duidelijk ziet men de ontwikkeling van de waarde van het consultatie-bureau, de verhoogde eischen aan diagnostiek en statistiek, administratie. Doch ook de beteekenis van het consultatie-bureau is reeds vroeger volkomen erkend. Immers in 1905 meende ROBERT KOCH reeds, dat de grootste waarde gehecht moest worden aan een uitgebreid net van goed werkende consultatiebureaux. Ten slotte heeft ALEXANDER kans gezien om de extra-pulmonaire tuberculose in een 50-tal bladzijden te verwerken. Ook dit is een prestatie.

P. J. L. DE BLOEME.